

การบูรณาการข้อมูลภูมิอากาศใน กระบวนการวางแผนภาคและเมือง

CU Team

29 Mar 2024

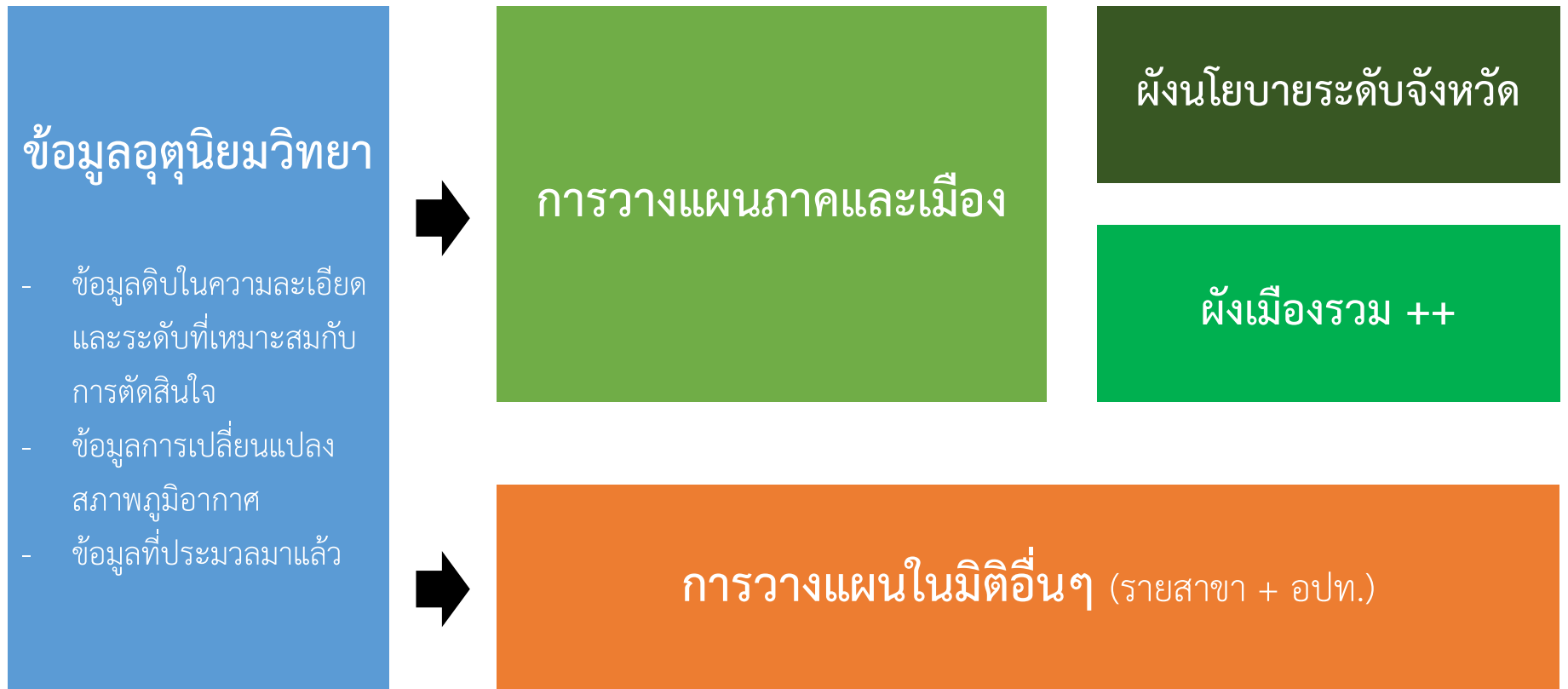
Contents

1. กรอบแนวคิดเพื่อการบูรณาการข้อมูลภูมิอากาศเข้ากับกระบวนการวางแผนภาคและเมือง
2. กรณีศึกษาการใช้งานข้อมูลในปัจจุบัน (ร่างผังเมืองรวมเมืองเชียงใหม่)
3. แนวทางการทำงานร่วมกันเพื่อบูรณาการข้อมูลภายใต้โครงการ Urban Act

กรอบแนวคิดเพื่อการบูรณาการข้อมูลภูมิอากาศ
เข้ากับกระบวนการวางแผนภาคและเมือง

กรอบแนวคิด

กรอบแนวคิด

ผังนโยบายระดับจังหวัด

- (ก) แผนผังแสดงการใช้ประโยชน์ที่ดิน
- (ข) แผนผังแสดงการตั้งถิ่นฐานและระบบชุมชน
- (ค) แผนผังแสดงเขตส่งเสริมการพัฒนาเมือง
- (ง) แผนผังแสดงโครงการการคมนาคมและการขนส่ง โดยแสดงการเชื่อมต่อ

โครงข่ายการคมนาคมและการขนส่งไว้ด้วย

- (จ) แผนผังแสดงระบบสาธารณสุขปโลก สาธารณูปการ และบริการสาธารณสุข

ตามโครงสร้างพื้นฐาน

- (ฉ) แผนผังแสดงสภาพของทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และระบบนิเวศ

- (ช) แผนผังแสดงฝั้่งน้ำ

- (ซ) แผนผังแสดงเขตการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

- (ฅ) แผนผังแสดงเขตการพัฒนาอุตสาหกรรม

- (ญ) แผนผังแสดงเขตการพัฒนาเกษตรกรรม

- (ฎ) แผนผังพื้นที่พัฒนาพิเศษ

- (ฏ) แผนผังแสดงเขตการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น และ

สภาพแวดล้อมในพื้นที่ระดับจังหวัด

ผังเมืองรวม

- (๓) แผนผังที่ทำขึ้นเป็นฉบับเดียวหรือหลายฉบับ โดยใช้มาตราส่วนตามความเหมาะสมที่มีความละเอียดเพียงพอให้ประชาชนเข้าถึงได้โดยสะดวกและสามารถเข้าใจได้ง่าย สามารถเชื่อมโยงกับแผนที่ดิจิทัลที่เป็นมาตรฐานสากลตามเทคโนโลยีที่ทันสมัย โดยมีสาระสำคัญ ดังต่อไปนี้

- (ก) แผนผังกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินตามที่ได้จำแนกประเภท

- (ข) แผนผังแสดงที่โล่ง

- (ค) แผนผังแสดงโครงการการคมนาคมและการขนส่ง โดยแสดงการเชื่อมต่อ

โครงข่ายการคมนาคมและการขนส่งไว้ด้วย

- (ง) แผนผังแสดงโครงการกิจการสาธารณสุขปโลก สาธารณูปการ และบริการ

สาธารณสุข

- (จ) แผนผังแสดงแหล่งทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

- (ฉ) แผนผังแสดงฝั้่งน้ำ

- (ช) แผนผังอื่น ๆ ที่จำเป็น

+ ข้อกำหนด และมาตรการ

กรณีศึกษาการใช้งานข้อมูลในปัจจุบัน
(ร่างผังเมืองรวมเมืองเชียงใหม่)

ข้อมูลที่ใช้ในการวางแผนภาคและเมือง

ปัจจัยภายใน:

ศักยภาพ ข้อจำกัดและแนวโน้มในการพัฒนา

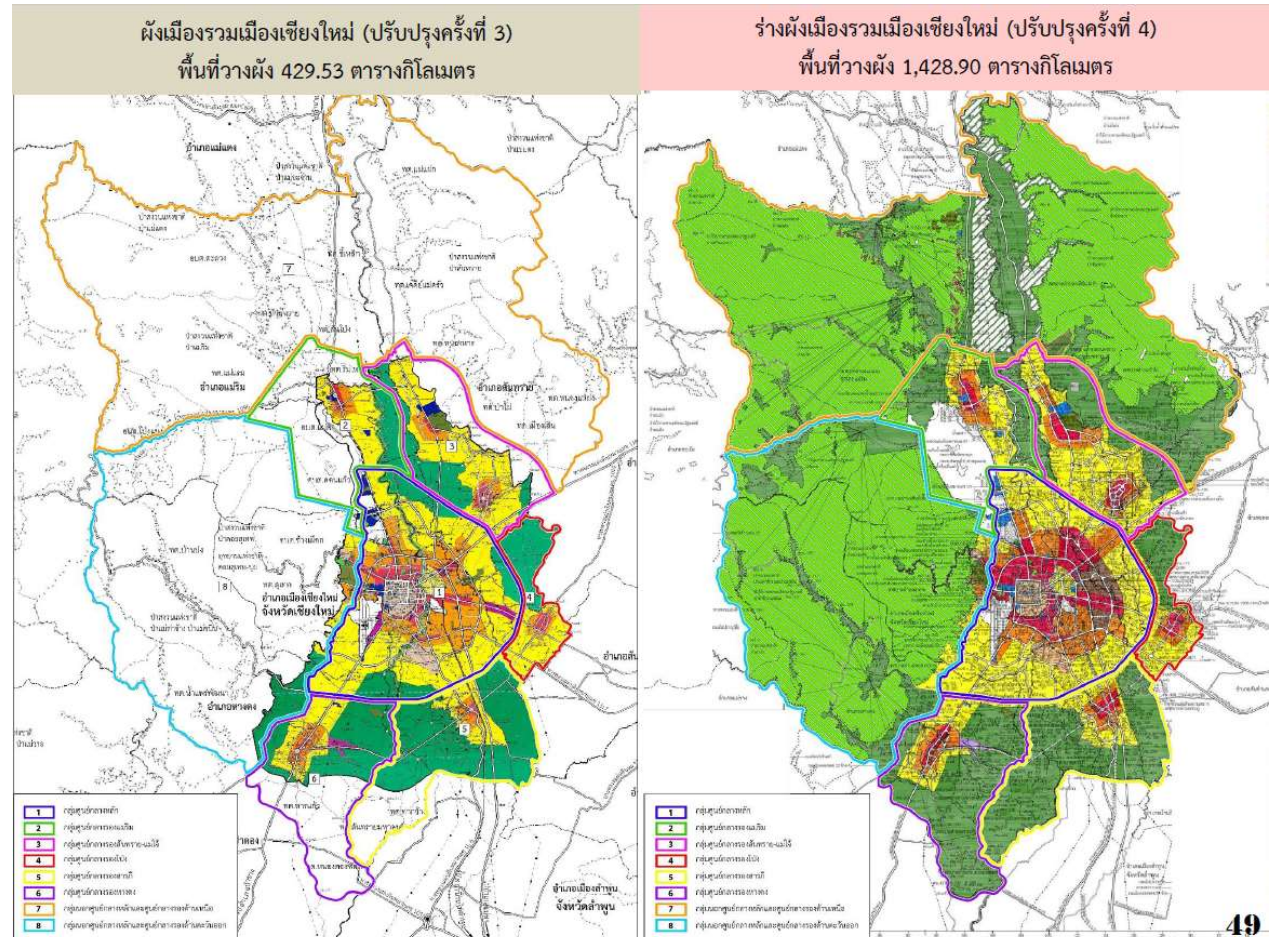
1. ด้านกายภาพ
2. ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
3. ด้านประชากรและแรงงาน
4. ด้านการบริการสังคม
5. ด้านระบบเมืองและการตั้งถิ่นฐานของชุมชน
6. ด้านเศรษฐกิจ
7. ด้านเกษตรกรรม
8. ด้านอุตสาหกรรม
9. ด้านการท่องเที่ยว
10. ด้านการใช้ประโยชน์ที่ดิน
11. ด้านการคมนาคมและขนส่งและโลจิสติกส์
12. ด้านโครงสร้างพื้นฐาน
13. ด้านการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ
14. ด้านพื้นที่เสี่ยงภัยจากธรรมชาติที่มนุษย์สร้างขึ้น

ปัจจัยภายนอก:

นโยบายและแผนที่เกี่ยวข้อง

ร่างผังเมืองรวมเมืองเชียงใหม่ (ปรับปรุงครั้งที่ 4)

- ปิดประกาศ 90 วัน 10 มีนาคม - 7 มิถุนายน 2566
- ปัจจุบันอยู่ในขั้นตอนเตรียมนำเสนอคณะกรรมการผังเมืองพิจารณา

ข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์

- ใช้เพียงข้อมูลค่าเฉลี่ย ไม่เห็นการเปลี่ยนแปลงแบบ time series

3.3.2 ภูมิอากาศ

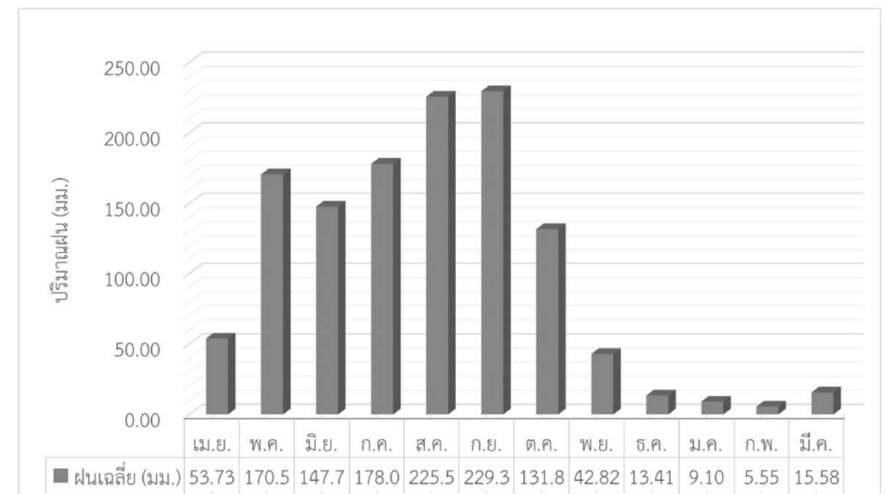
ลักษณะอากาศของจังหวัดเชียงใหม่ขึ้นอยู่กับอิทธิพลของลมมรสุมที่พัดประจำฤดูกาล 2 ชนิด คือ ลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งพัดพามวลอากาศเย็นและแห้งจากประเทศจีนปกคลุมประเทศไทยในช่วงฤดูหนาว ทำให้จังหวัดเชียงใหม่มีอากาศหนาวเย็นและแห้งทั่วไป กับลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ ซึ่งพัดพามวลอากาศชื้นจากทะเล และมหาสมุทรปกคลุมประเทศไทยในช่วงฤดูฝน ทำให้จังหวัดเชียงใหม่มีฝนตกทั่วไป

จังหวัดเชียงใหม่มีสภาพอากาศเย็นเกือบตลอดทั้งปี มีอุณหภูมิเฉลี่ยทั้งปี 26.69 องศาเซลเซียส โดยมีค่าอุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ย 32.88 องศาเซลเซียส อุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ย 21.95 องศาเซลเซียส มีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย 1,100-1,200 มิลลิเมตร

สภาพภูมิอากาศจังหวัดเชียงใหม่อยู่ภายใต้อิทธิพลมรสุม 2 ชนิด คือ ลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ และลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ แบ่งภูมิอากาศออกได้เป็น 3 ฤดู ได้แก่ ฤดูฝนเริ่มตั้งแต่กลางเดือนพฤษภาคมจนถึงเดือนตุลาคม ฤดูหนาวเริ่มตั้งแต่เดือนพฤศจิกายนไปจนถึงกลางเดือนกุมภาพันธ์ และฤดูร้อนเริ่มตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ถึงกลางเดือนพฤษภาคม

2) ปริมาณน้ำฝน

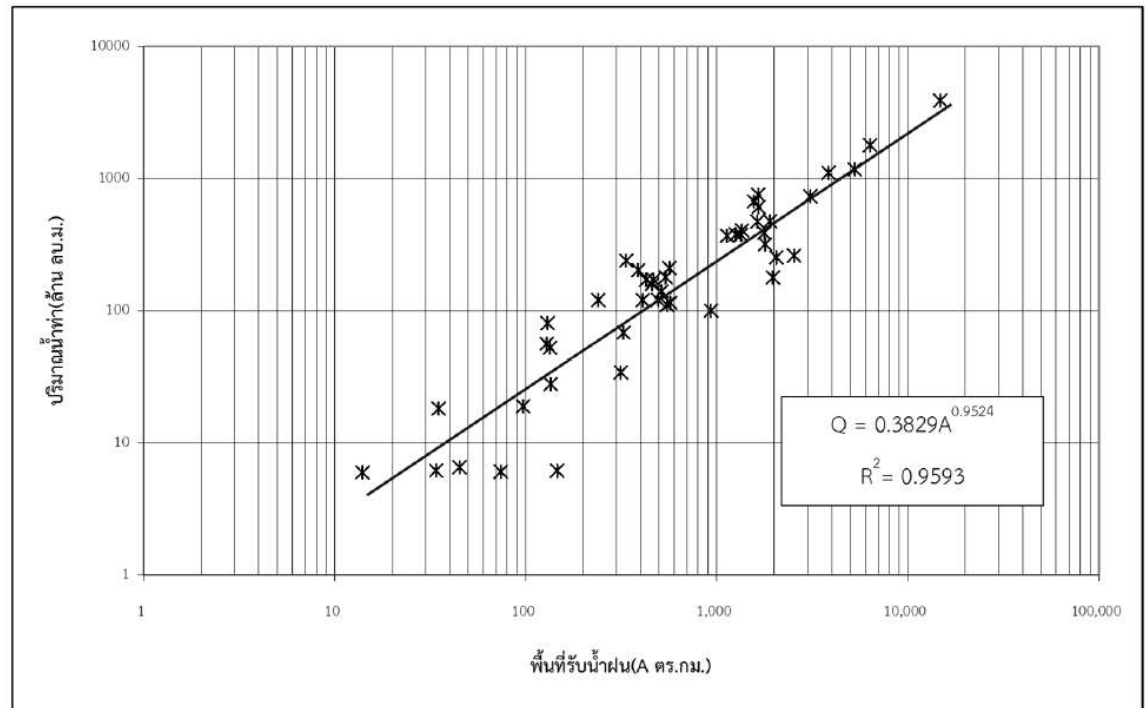
การศึกษาปริมาณฝนในพื้นที่ลุ่มน้ำปิงซึ่งเป็นลุ่มน้ำหลักของจังหวัดเชียงใหม่ แบ่งออกเป็น การวิเคราะห์ปริมาณฝนรายปี การกระจายของปริมาณฝนรายเดือนเฉลี่ย

ที่มา : กรมชลประทานและกรมทรัพยากรน้ำ, 2561 สรุปข้อมูลโดยบริษัทที่ปรึกษา, 2562.

ข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์

- มีการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณน้ำท่ารายปีเฉลี่ยกับพื้นที่รับน้ำฝนของพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ แต่ไม่มีการอภิปรายผลแต่อย่างใด

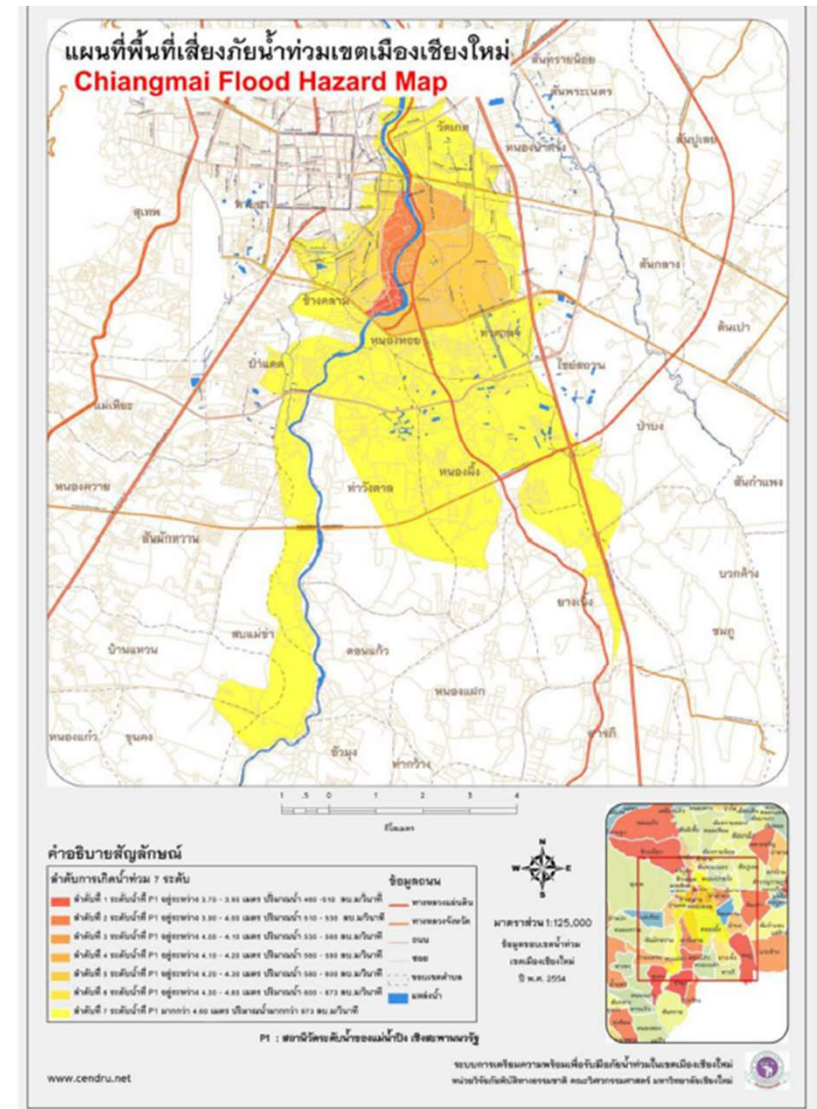

ที่มา : จากการวิเคราะห์ของบริษัทที่ปรึกษา

แผนภูมิที่ 3.3.4-2 ความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณน้ำท่ารายปีเฉลี่ยกับพื้นที่รับน้ำฝน
ของสถานีวัดน้ำท่าในจังหวัดเชียงใหม่

ข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์

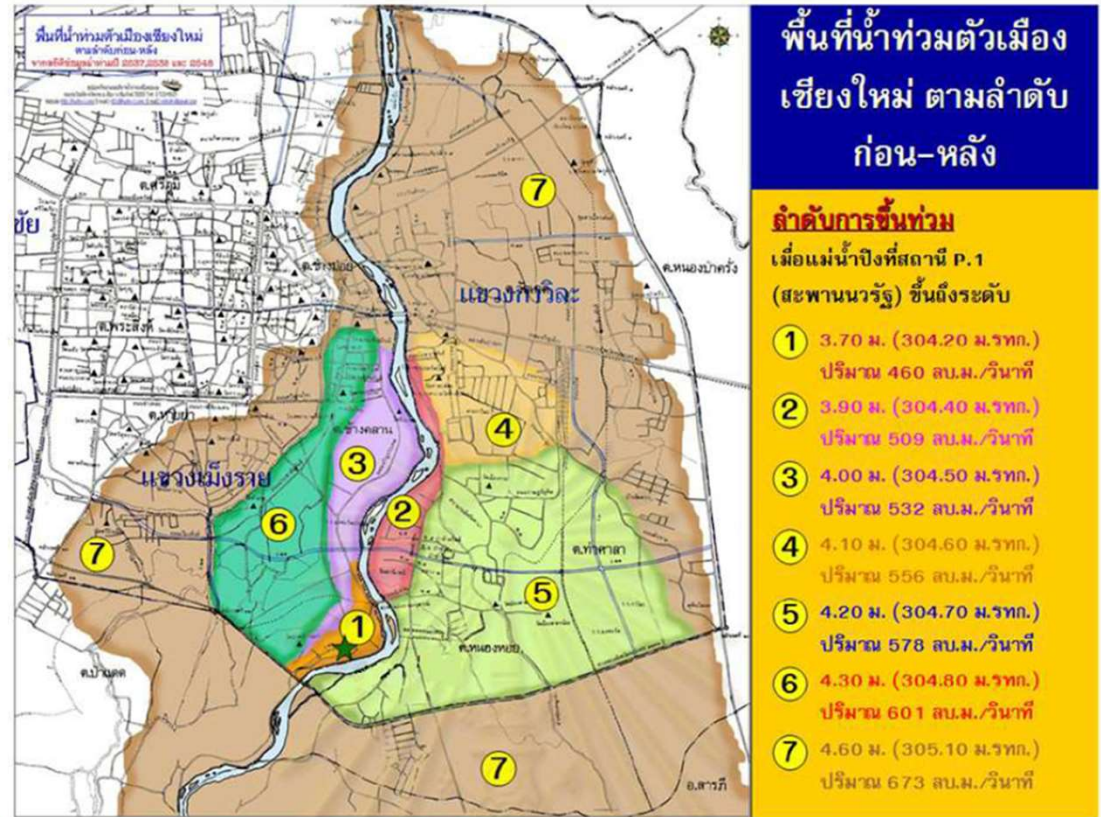
- มีข้อมูลแผนที่พื้นที่เสี่ยงภัยน้ำท่วมเขตเมืองเชียงใหม่ (หน่วยวิจัยภัยพิบัติทางธรรมชาติ คณะวิศวกรรมศาสตร์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2554)
- มีสถิติอุทกภัยในจังหวัดเชียงใหม่ พ.ศ.2537-2554
- มีตารางข้อมูลและแผนที่พื้นที่น้ำท่วมที่คาบการเกิดซ้ำ 2 ปี 5 ปี 10 ปี 25 ปี 50 ปี และ 100 ปี แยกรายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ที่มา : หน่วยวิจัยภัยพิบัติทางธรรมชาติ คณะวิศวกรรมศาสตร์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2554

ข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์

- การวิเคราะห์พื้นที่เสี่ยงภัยน้ำท่วมในรอบปีของการเกิดซ้ำของพื้นที่วางผังฯ ด้วยแบบจำลองคณิตศาสตร์; HEC-GEO-RAS
- มีข้อมูลการระบายน้ำและป้องกันน้ำท่วม
- มีข้อมูลโครงการแก้ไขปัญหาน้ำท่วมเนื่องจากน้ำล้นตลิ่งแม่น้ำปิง
- มีข้อมูลโครงการการบริหารจัดการการระบายน้ำในพื้นที่ชุมชน

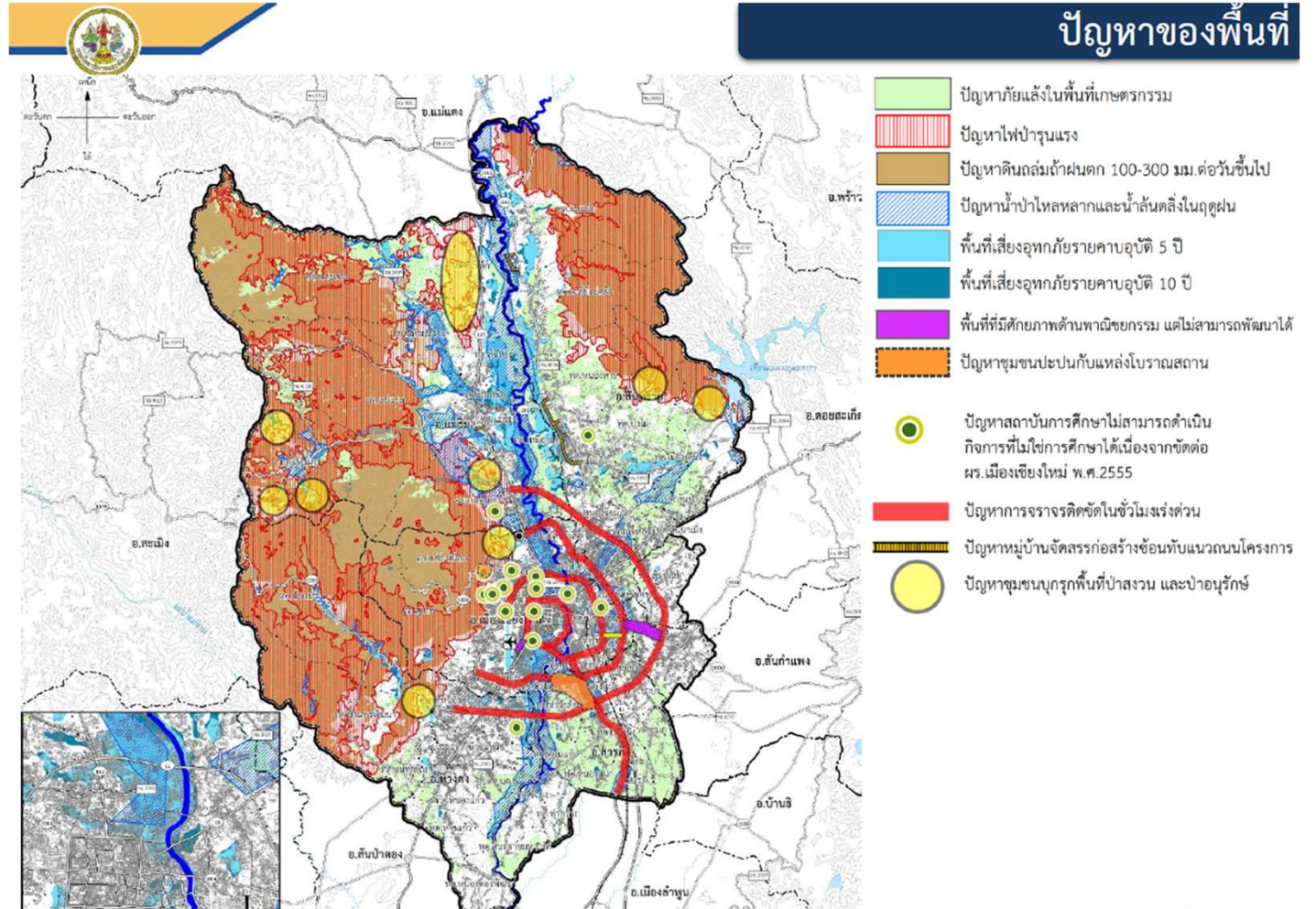
ที่มา : กรมชลประทาน

รูปที่ 4.4.6-1 ขอบเขตพื้นที่น้ำท่วมที่สัมพันธ์กับสถานี P.1 จากสถิติน้ำท่วมในอดีตในตัวเมืองเชียงใหม่

ผลการวิเคราะห์

ผลการวิเคราะห์

- การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศยังไม่ใช่ประเด็นสำคัญในการวางผัง

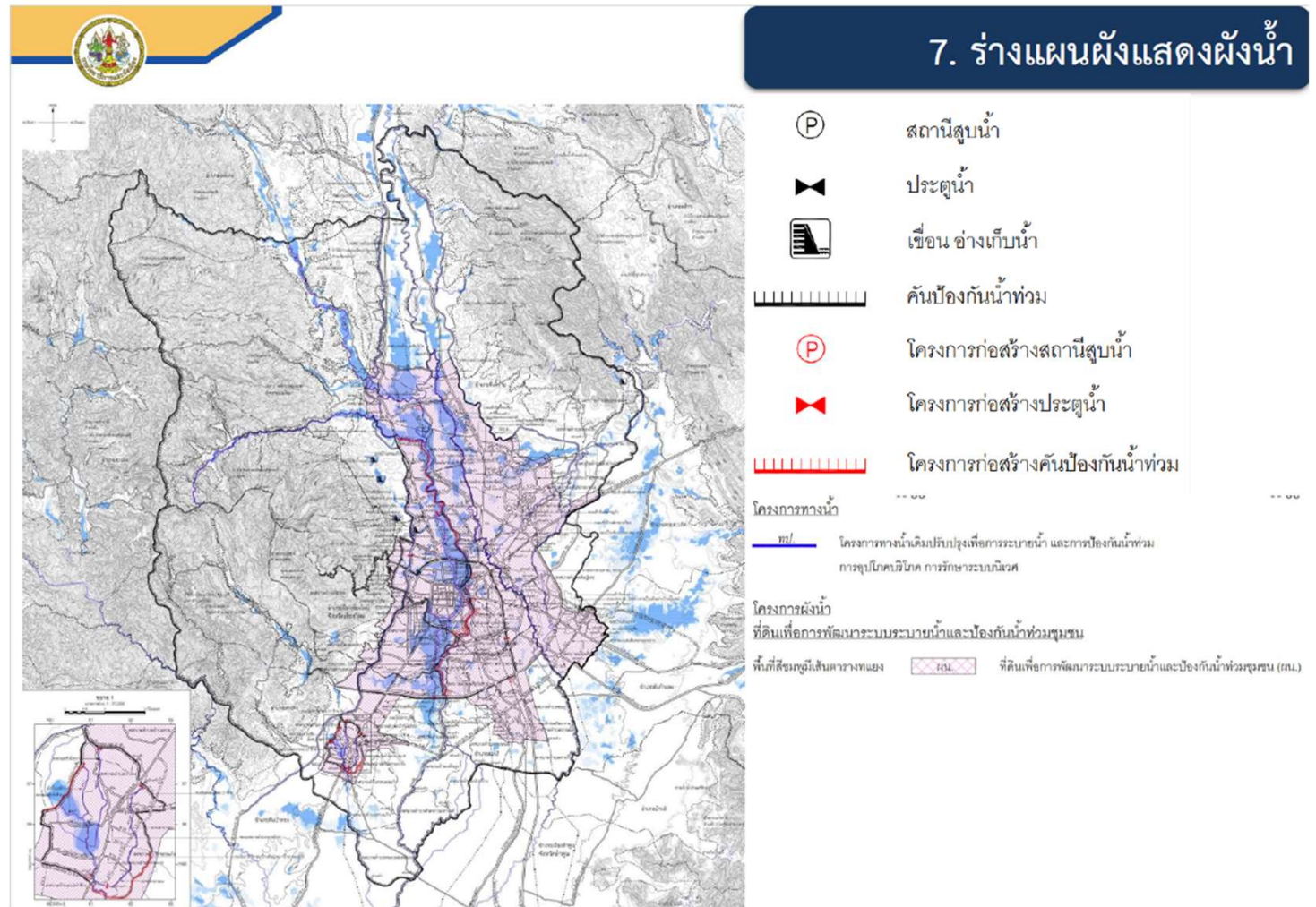
ประเด็นสำคัญที่มีผลต่อการวางผัง

- 1 ประเด็นเมืองเก่า และพื้นที่อนุรักษ์
- 2 ประเด็นความสูงของอาคาร
- 3 ประเด็นย่านวัดเกตการาม
- 4 ประเด็นการอนุรักษ์ถนนสายเชียงใหม่-ลำพูน (ทล.106)
- 5 ประเด็นด้านท่องเที่ยวและการพัฒนาอสังหาริมทรัพย์
- 6 ประเด็นการบุกรุกพื้นที่ป่าไม้ของธุรกิจท่องเที่ยว
- 7 ประเด็นด้านคมนาคมและขนส่ง

แผนผัง

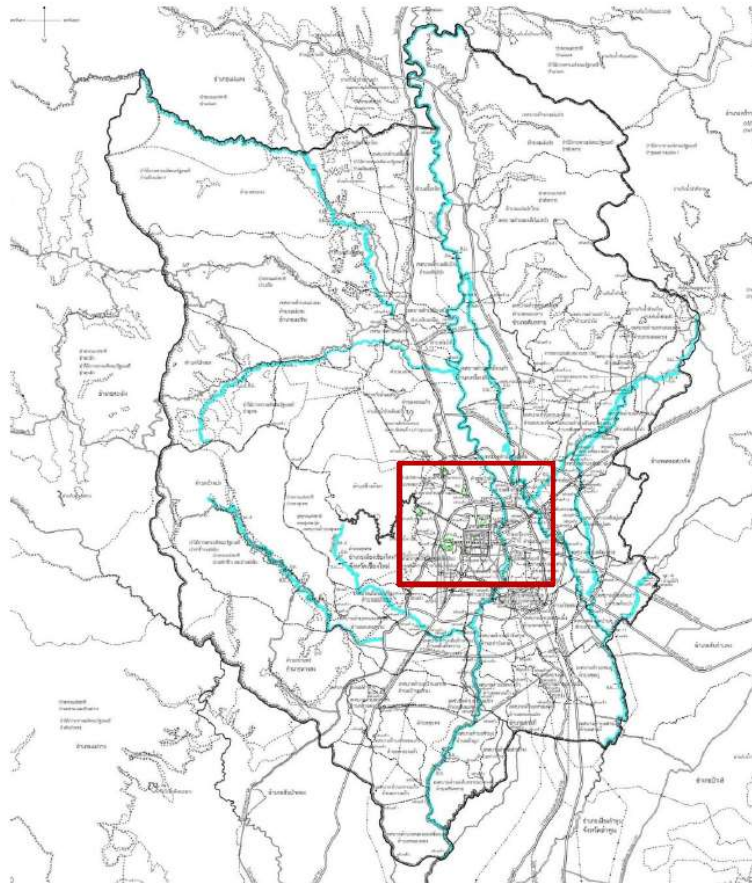
- ไม่ปรากฏความเชื่อมโยงระหว่างข้อมูลภูมิอากาศกับร่างแผนผังแสดงผังน้ำ

แผนผัง

- ไม่ปรากฏความเชื่อมโยงระหว่างข้อมูลภูมิอากาศกับร่างแผนผังแสดงที่โล่ง

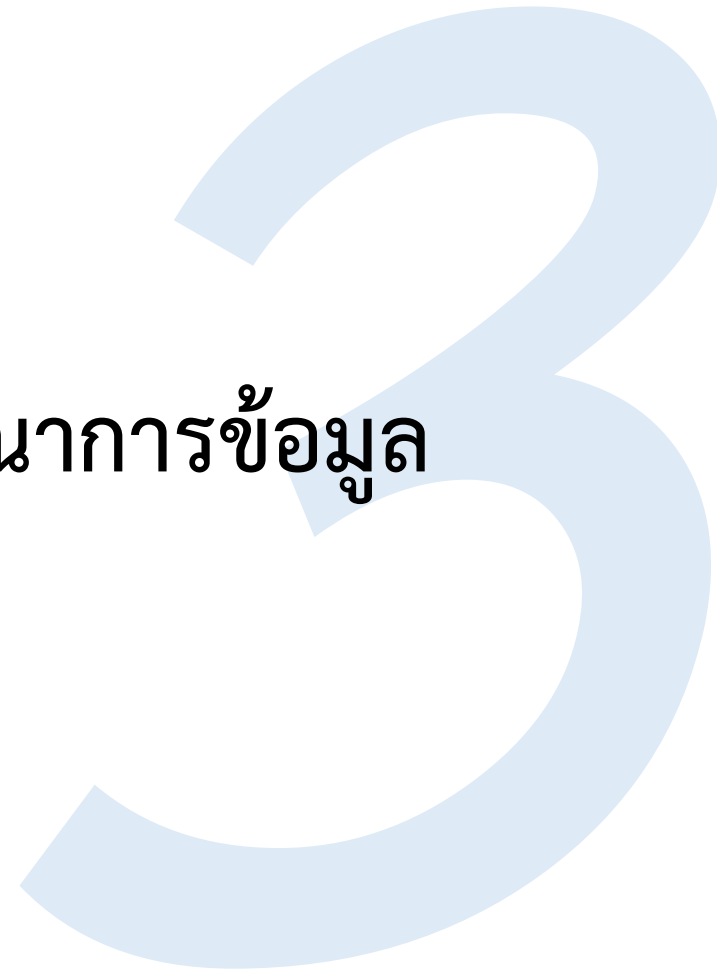

2. ร่างแผนผังแสดงที่โล่ง

- ที่โล่งเพื่ออำนวยความสะดวกและการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม
- ที่โล่งเพื่อการสงวนรักษาสภาพการระบายน้ำตามธรรมชาติ

แนวทางการทำงานร่วมกันเพื่อบูรณาการข้อมูล
ภายใต้โครงการ Urban Act

ข้อมูลเบื้องต้นที่จำเป็น

- ประเด็นที่น่าจะเป็นผลของการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ
  - เชียงใหม่: น้ำท่วม น้ำรอการระบาย
  - ขอนแก่น: น้ำท่วม น้ำรอการระบาย น้ำแล้ง
- การประมวลให้เห็นผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ
  - ข้อมูลอุณหภูมิสูงสุด ต่ำสุด และเฉลี่ยของแต่ละเดือน (ย้อนหลังประมาณ 20 ปี)
  - ข้อมูลปริมาณน้ำฝนของแต่ละเดือน (ย้อนหลังประมาณ 20 ปี)
  - ข้อมูลความถี่ของการเกิดฝนตกหนัก
  - สถิติการเกิดภัยพิบัติ
  - แบบจำลองผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (scenarios)

หน้าที่ของกรมอุตุนิยมวิทยา ตามร่าง พ.ร.บ. การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

มาตรา ๑๒๕ ให้กรมร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดทำข้อมูลด้านภูมิอากาศและข้อมูลความเสี่ยงจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของประเทศ ซึ่งประชาชนเข้าถึงได้ทางระบบสารสนเทศ โดยอย่างน้อยต้องปรากฏข้อมูลดังต่อไปนี้

(๑) ข้อมูลภูมิอากาศ ซึ่งประกอบด้วย ข้อมูลภูมิอากาศตรวจวัดในอดีต ข้อมูลการติดตามสถานการณ์ภูมิอากาศ ข้อมูลการคาดการณ์สภาพอากาศระยะสั้นและระยะกลาง ภาพฉายการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศระยะยาว หรือตามรายละเอียดที่กรมประกาศกำหนด

(๒) ข้อมูลการประเมินความเสี่ยงและผลกระทบจากภูมิอากาศและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

(๓) แนวทางและตัวอย่างการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

(๔) รายการอื่นตามที่กรมประกาศกำหนด

การนำเสนอข้อมูล และการปรับปรุงข้อมูลตามวรรคหนึ่งและวรรคสองให้เป็นปัจจุบัน ให้เป็นไปตามที่กรมประกาศกำหนด

มาตรา ๑๒๖ เพื่อประโยชน์ในการจัดทำฐานข้อมูลกลางด้านภูมิอากาศของประเทศให้กรมมีอำนาจเข้าถึงหรือเรียกข้อมูลที่เกี่ยวข้องจากหน่วยงานอื่นของรัฐที่ครอบครองข้อมูลนั้นหรือมีอำนาจเรียกข้อมูลนั้นตามกฎหมายอื่น

มาตรา ๑๒๗ ให้กรมอุตุนิยมวิทยามีหน้าที่ในการคาดการณ์และจัดทำข้อมูลการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของประเทศตามมาตรา ๑๒๕ (๑) โดยอย่างน้อยต้องประกอบด้วยข้อมูลคาดการณ์ในระยะยาวเกี่ยวกับระดับอุณหภูมิอากาศ และปริมาณน้ำฝนในแต่ละภูมิภาคของประเทศ

แนวทางการทำงานร่วมกัน

- ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการวางแผน (ข้อมูลที่เกี่ยวข้องถึงผลกระทบต่อ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในความละเอียดที่เหมาะสม) > Climate Service
- ฉากทัศน์ (Scenarios) ที่ฉายภาพผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในระดับต่างๆ (ประเทศ จังหวัด อำเภอ เมือง)
- ความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการเพิ่มจุดตรวจวัด ?
- การใช้ข้อมูลอุตุนิยามวิทยาเพื่อประเมินความเสี่ยงของพื้นที่ย่อยภายในเมืองร่วมกับข้อมูลในมิติอื่นๆ
- การสื่อสารข้อมูลสู่ภาคประชาชนให้เข้าใจง่าย